

Službeni jezik je hrvatsko-srbsko-slovenski.

Zajamčene so široke državljanske svoboščine in politične pravice v enakem obsegu kakor v drugih zapadno-evropskih ustavah, zlasti glede enakosti vseh državljanov pred zakonom, svobode vesti, tiska, nedotakljivosti stanovanja, lastnine, pisemske in brzojavne tajnosti, enakopravnosti vseh ver, popolne neodvisnosti sodišč itd.

Narodno predstavništvo sestoji iz senata in iz Narodne skupščine.

Polovico članov senata voli narod za šest let, krona pa lahko imenuje enako število senatorjev.

Narodna skupščina se voli s splošno, direktno in enako pravico glasovanja na štiriletno dobo. Sestaja se redno vsako leto 20. oktobra.

Pasivno volilno pravico za senat imajo osebe po 40. letu, za Narodno skupščino pa po 30. letu. **Aktivna volilna pravica za oba doma se doseže z 21. letom starosti.**

Narodna skupščina ima široke proračunske pravice, pravico interpelacije, ankete, zakonodajne spodbude. Poslanci uživajo imuniteto. Za sprejem zakona je potrebno soglasje obeh domov.

Zajamčena je široka sameuprava banovin, katerih število ustava določa na devet, in ki so obeležene s sedanjimi mejami.

Položaj bana je postavljen na višjo stopnjo s tem, da ga postavlja kralj z ukazom na predlog predsednika vlade. Ban predstavlja v banovini celokupno oblast.

Vsaka banovina ima svoj banovinski svet, izvoljen z obč, enako in direktno volilno pravico. Izvršilni organ tega sveta je **banovinski odbor;** na njegov predlog postavlja ban vse banovinsko uradništvo po zakonu o banski upravi. Banovinski svet sprejema banovinski proračun, ki ga odobrava finančni minister.

Z ustavo je zajamčena sestava in organizacija občin po načelu popolne sameuprave.

Ustava ima določbo, po kateri se v primeri mobilizacije, vojne ali ogroženega javnega reda lahko v obrambo državnih interesov razveljavijo posamezne določbe z naknadno odobritvijo Narodnega predsedništva.

Predhodne določbe predvidevajo možnost uveljavljenja zakonov na dosežani način dotlej, dokler zakonodajno telo ne prične poslovati. Vsi obstoječi zakoni ostanejo v veljavi, dokler se na redni zakonodajni način ne izprememijo.

V DRUGIH DRŽAVAH.

54. zasedanje sveta Društva narodov je otvoril 1. septembra v Ženevi španski zunanji minister Lerroux. Prva seja je bila tajna in so reševali na njej osebna ter proračunska vprašanja. Tajni seja je sledila kratka javna, na kateri je bilo le prečitano poročilo gospodarskega odbora. Ker ni na dnevnem redu letošnje skupščine društva narodov posebnih spornih vprašanj, se suče glavno zanimanje okrog raznih osebnih razgovorov med zastopniki v

Društvu narodov v članjenih držav. Posebno živahni so bili sestanki med francoskimi ter nemškimi zastopniki, ki so razpravljali o skupnem gospodarskem programu, ki bi naj bil sprejet ob kriliki obiska francoskih državljanov v Berlinu, ki je napovedan za 26. in 27. september.

VII. zasedanje kongresa evropskih narodnih manjšin je bilo v Ženevi zaključeno dne 1. septembra. Zaključek razgovorov je bila le resolucija, ki očita Društvu narodov, da je prezrlo pritožbe o najtežjih napadih proti premoženju in življenju posameznih narodnih manjšin.

Avstrija se je odrekla carinski zvezi z Nemčijo. Ob priliki zadnjega zasedanja Društva narodov v Ženevi je izjavil avstrijski zunanji minister dr. Schöber sporazumno z nemškimi zastopniki, da se odreče Avstrija nemško-avstrijski carinski zvezi.

Izpopolnitev angleške vlade. Novo angleško vlado so izpopolnili z imenovanjem 31 drž. podtajnikov. Od novih tajnikov so trije člani delavske stranke, šest je liberalcev, ostali so pristaši konservativcev. Nova Macdonaldova vlada šteje 50 članov: 30 konservativcev, 12 liberalcev in osem delavske stranke.

Angleški parlament pod novo Macdonaldovo vlado se bo sestel v sredini septembra. Skupščina bo razpravljala o predlogih vlade za ozdravljenje angleških državnih financ. Vlada namerava predvsem znižati plače višjih državnih nastavljenec, podpore brezposelnim za 10% in črtati od proračuna za vojno in mornarico 110 milijonov funtov.

Indijska konferenca bo pričela takoj, ko se pripelje v London vodja indijskih nacionalistov Ghandi, ki je že nad en teden na parniku. Na ladji Ghandi ne prebiva v kabini, ampak si je razpel na krovu šotor, pred katerem pije kozje mleko. V Londonu so glavnemu zastopniku Indije že pripravili stanovanjsko hišo v predmestju, kjer prebiva siromsko ljudstvo. Stanovanje zgleđa sicer na zunanaj priprosto, a je tako opremljeno na znotraj, da se bo strogoverni Indijec lahko kretal povsem udobno.

Iz nemirne Indije. Dne 1. septembra je prišlo v mestu Čitagong v Bengaliji do klanja med muslimani ter Indijci, do plenjenja, ropov ter požigov. Škoda cenijo na 200.000 milijonov Din. Do spopada med pripadniki obeh veroizpovedanj je došlo radi komunističnih hujskanj, katere netižno vedno bolj naraščujoče tajne organizacije.

*

Tekmovalni let aeroplanov.

Letos 12. septembra se bodo zopet vršili tekmovalni poleti, katerih se bodo udeležili zastopniki: angleških, francoskih in italijanskih tvornic za aeroplanne. Letala, ki se bodo poskušala tokrat pri tekmi glede hitrosti, niso kake posebne nove sestave in tvorbe, ampak so se omejile tvornice le na zboljšanje ter na močnejše motorje. Ze poskusni po-

leti z na novo sestavljenimi aparati so dokazali, da bodo tudi tokrat prekošeni rekordi prejšnjih let. Francozi so že dosegli najvišjo hitrost 630—650 km na uro, Italijani 640. Ni izključeno, da bo prišlo pri tekmi 12. septembra do 700 km na uro. Leta 1912 se je oprijelo Francoza Jakoba Schneider pri presoji letalske tekme v Monaco ob južno-francoski obali tako navdušenje, da je napravil posebno ustanovo kot nagrado najboljšemu letalcu. Svetovno znan je Schneiderjev pokal, za kojega posest se bori letalstvo. Tedaj leta 1912, ko je bila ustvarjena Schneiderjeva ustanova, je znašala največja hitrost 72.6 km na uro. Med vojno so bile tekme prekinjene. Leta 1925 je že šlo zopet za Schneiderjev pokal in je bila zmaga dobljena s 374.2 km. Leta 1927 je bilo doseženih 450.64 km in leta 1929 je zmagal Anglež Woghorn, ko je prevozil sedemkrat krog 50 km s hitrostjo 528.9 km. Tekme za Schneiderjevo ustanovo se vršijo vsako drugo leto in so zahtevale že štiri mrtve letalce. Zadnji zmagovalec, omenjeni Anglež je kmalu po zmagi padel z višine in se ubil. Od Italijanov sta smrtno ponesrečila Dal Molin in izborni kapitan Monti. Od francoskih letalcev je padel lajtnant Rougault pri Marseillu v morje. Iz navedenih številk glede brzine je razvidno, koliko duševne sile in neustrašenosti tirja letalska tekma od letalca. Nekoliko zrahljan vijak na aparatu odloča o življenju ter smrti, če se ustavi motor le za trenutek, pride do smrtnega padca.

*

Glede spora med Vatikanom in Rimom povdarjajo, da je prišlo med papežem in Mussolinijem do načelnega sporazuma. Vatikan je prevzel obveznost, da se bo katoliška akcija in njene organizacije izogibale vsakega političnega delovanja. Škofje prevzamejo vodstvo in odgovornost za delovanje katoliške akcije. Vlada je že vrnila društvene prostore katoliškim mladinskim zvezam. Ti prostori se bodo po novem dogovoru uporabljali v glavnem za vzgojo mladine. Katoliška akcija bo pod vrhovnim vodstvom Cerkve in bodo prejeli škofje za njeno zaščito v konkordatu (pogodbi) posebne predprave. Po sklepu sporazuma z Vatikanom je pisal Mussolini sv. Očetu pismo. V pismu je baje izrazil svoje zadoščenje nad doseženim sporazumom. Mussolini nadalje govori o možnosti svojega obiska pri papežu. Po sporazumu je zopet možna istočasna pripadnost h katoliški akciji in k fašistični stranki.

Odkod preganjanje katoličanov v Španiji? Kulturni svet ni pozabil in tudi ne bo pozabil sežiganja in porušenja cerkva in samostanov v Španiji. Svobodomiselniki so hoteli javnosti natvezti laž, da je razjarjeno ljudstvo napadlo cerkve in samostane, da jih zažge in uniči. V resnici pa ljudstvo ni